

Notities voor de inleiding bij de presentatie van De Wooncirkel

Bonochi shonnan, bonbiní.

Joseph Hart kunnen we scharen onder de geëngageerde schrijvers, passend in de traditie van Guillermo Rosario, Barche Baromeo en Rudolf Crispulo. Jopi is daarnaast visionair. Bij de titel van zijn nieuwste roman schiet mijn blik over de innerlijke woordenlijst op zoek naar het juiste beeld erbij, het is een samengesteld woord dat niet in de Dikke van Dale voorkomt: De Wooncirkel. Jopi zelf noemt het beeld in het boek ook *het erf, het woonerf*, en - met een van oorsprong Portugees - Papiamentu woord: *kurá*.

In deze korte inleiding ga ik het hebben over één aspect van het boek: de opeenvolging van incarnaties, met name die van het hoofdpersonage.

Dit is een hedendaagse vrouw in Curaçao. Zij heeft een ideaal plan voor de herwaardering van de voortijdige schoolverlaters (dropouts). Dit thema is te herkennen als de meest fervente wens van Jopi, oud-inspecteur van onderwijs en vooral ex-leraar, die met levenwekkend enthousiasme in zijn lessen over Shakespeare kon spreken. Dit hoofdpersonage beleeft, om te kunnen genezen van haar frustratie nadat het ideale plan getorpedeerd is, via regressietherapie de twee meest recente incarnaties, beide keren weer als vrouw. [Of dit met de realiteit overeenstemt, betwijfel ik, omdat ik ervaar dat we om en om als man/vrouw incarneren, maar dat nu even terzijde.] In de 19de eeuw leefde de vrouw in Otrobanda, geboren uit tot slaaf gemaakte mensen, in de *kurá* van Shon Janchi. Heel interessant schetst de auteur haar situatie: slavin, weliswaar huisslavin, verzorgster van de shon, en gaandeweg ook levensgezel van hem en moeder van zijn kind. Een leven van zorgzaamheid en liefde, niet sentimenteel-romantisch, maar bewust zo getransformeerd vanuit de vroegere obstakels. Overigens pikt ze niets van de denigrerende neigingen van de zoon van Shon Janchi, geboren uit zijn eerste, blanke, echtgenote.

In de 17de eeuw leefde ze als een vrouw in Afrika, werd daar tot slaaf gemaakt en verscheept naar Curaçao. Dit slavernij-deel beschrijft de auteur als mensonterend. Dus in grote lijnen heeft de auteur op de tekentafel: de vrouw was twee levens geleden mishandeld, vreselijk mishandeld; één leven geleden heeft ze die onmenselijke mishandelingen omgevormd tot zorgzaamheid en liefde, en in het huidige leven is er opnieuw zware tegenslag. Zoals één geest reïncarneert in verschillende personages, reïncarneren anderen ook, en meestal incarneren ze weer bij elkaar, in dezelfde groepen, of woonerven.

Laat me op deze lijn verder denken. Misschien bent u het pertinent oneens met mij. Maar gun mij deze vijf minuten.

De mens bestaat onder meer uit een fysiek lichaam en een geestelijk lichaam. We bestaan om te streven naar de onvoorwaardelijke liefde voor de gehele schepping, uit eigen keus (hoe paradoxaal dit ook klinkt). Om dit uit eigen vrije keus te kunnen doen, bestaat godzijdank het kwaad ook. De eerste rechterhand van God is uit hoogmoed afgegleden tot de grootste tegenstrever van de Almachtige. Opdat we elke dag, elk uur, mogen kiezen tussen de polariteiten goed en kwaad, hebben beide bestaansrecht. En om het interessanter te maken: goed en kwaad zijn niet absoluut, kwaad kan in sommige gevallen goed doen en wat goed is voor de een hoeft niet goed te zijn voor een ander. En soms doe IK iets niet bewust, maar doe ik het onder invloed van een kwaadaardige geest. (Dit is overigens een raar woord: kwaad-aardig.)

Dat mag raar klinken. In onze geschiedenis van slavernij heeft een relatief kleine groep daders heel veel kwaad gedaan aan een zeer grote groep slachtoffers. Als de 'geslachtofferden' reïncarneren staan ze voor de keus om kwaad met kwaad te vergelden (oud-testamentisch) of vrede op aarde aan alle mensen van goede wil te wensen (nieuw-testamentisch), en alle nuances hiertussen. Ik keur elke atrako af, maar ik kan in dit licht er wel enkele van verklaren: hoe er ruimte is geschapen om de kwade geest in mij niet te

kunnen beheersen (in tegenstelling tot aartsengel Michael die wel de draak weet te bedwingen). Het kan zijn dat wat je in een incarnatie hebt ondergaan, en dat niet hebt verwerkt, dat je dat in de volgende incarnatie als zogeheten karma ervaart, en dat je het iemand anders wil aandoen en ook daadwerkelijk aandoet. Een slachtoffer wordt een dader om een evenwicht te zoeken en kan dan beseffen dat het helemaal niet goed voelt om misdadiger te zijn. Dit kan ook binnen één incarnatie gebeuren: mensen die zeggen dat ze - als ze zelf moeder of vader zijn - hun kind nooit zullen behandelen zoals zij door hun ouders zijn behandeld, maar als puntje bij paaltje komt, valt de appel niet ver van de boom.

Om toekomstgericht te denken mediteer ik graag de volgende gedachte: Er zijn veel mensen waar ik geen sympathie voor voel, maar dat zal voor iedereen wel zo zijn. En als we als mensheid vooruit willen, denk ik: 'alleen dit werkt genezend: als in de spiegel van de mensziel de hele samenleving ontstaat en als in de maatschappij leeft de kracht van ieder individu. Dit geldt voor iedere stad en wooncirkel, of eigenlijk voel ik meer voor een andere titel: het woord dat ik me van vroeger herinner: de koraal of ,korter, de kraal.

Ik nodig nu de geëngageerde en visionaire schrijver uit voor de officiële presentatie van: De Kraal, eh, De Wooncirkel